

FOLKETINGET

Udenrigsudvalget

Rejserapport fra overværelse af retssager i Ankara, Tyrkiet

Tid: 7. – 9. januar 2020

Sted: Cincan sikrede fængsel vest for Ankara

Deltagere: Kim Valentin (V) og Lars Aslan Rasmussen (S) fra Europaudvalget + Halime Oguz (SF) og Christian Juhl (EL) fra Udenrigsudvalget

Formål

Formålet med rejsen var at overvære 3 møder i retssagen mod HDP-leder Salahattin Demirtas.

Væsentligste punkter

Selahattin Demirtas og medformand Figen Yüksedag fra HDP-partiet blev fængslet den 4. november 2016 sammen med en række andre medlemmer af det tyrkiske parlament. HDP er Tyrkiets 3. største parti, der har tilsluttet sig at arbejde på et demokratisk og ikke-voldeligt grundlag.

Selahattin Demirtas er anklaget for 31 forhold. Den aktuelle sag, som vi overværede, handlede om hovedanklagen og 10 sager i forbindelse hermed.

Demirtas er anklaget for at:

- etablere eller administrere en væbnet terrororganisation
- lave propaganda for en terrororganisation
- udtale sig til fordel for kriminalitet eller en kriminel
- opildne mennesker til had og fjendskab
- opildne mennesker til at begå kriminalitet
- opildne mennesker til at forbryde sig mod loven
- organisere og deltage i møder og marcher, der er i strid med loven om protester og forsamling.

Han står til en straf på op til 142 års fængsel.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol besluttede i 2018, at den tyrkiske regering snarest muligt bør løslade Salahattin Demirtas, og dømte Tyrkiet til at betale en erstatning og sagens omkostninger.

Besøget i retten

Gruppen mødte op ved retten i det sikrede Sincan fængsel den 7. januar 2020. Den danske ambassade havde anmeldt folketingsmedlemmernes deltagelse, men de blev nægtet adgang til at overvære retssagen. Efter 2 timers forgæves forsøg på at overbevise domstolen om, at retssagen var åben, og

at folketingsmedlemmerne derfor havde ret til at overvære retssagen, tog man tilbage til Ankara.

Advokaterne rejste sagen om de danske folketingsmedlemmers overværelse af retssagen direkte overfor dommeren. Dette medførte, at medlemmerne både den 8. og 9. januar fik adgang til at overvære Demirtas svar på anklagerne. Hans forsvar bestod delvis i oplæsning af de af hans taler, som anklageren mener er bevis for de ovennævnte anklager. Demirtas deltog via Skype, da han sidder i Edirne sikrede fængsel mere end 1.000 km fra Ankara. Ca. 200 advokater understøtter Demirtas sag i retten, heraf var ca. 20 til stede i retssalen.

I forbindelse med deltagelse i retssagen havde folketingspolitikere møder med advokater, partier og den danske ambassadør/ambassade. Medlemmerne fik god hjælp fra ambassaden – både i forbindelse med arbejdet med at overvære retssagen, men også med baggrundsviden om forholdene i Tyrkiet og med tolkning.

Gruppen af folketingsmedlemmer fik på flere områder bekræftet den Europæiske Menneskerettighedsdomstols opfattelse af, at der er tale om en politisk sag, som er rejst af Erdogan for at svække hans politiske modstandere.

Fælles henvendelse til pressen

Gruppen af danske folketingsmedlemmer udsendte en pressemeddelelse i forbindelse med overværelse af retssagen:

8. januar 2020

Retssag i Tyrkiet dækkes af danske folketingsmedlemmer

Oppositionslederen i HCP Selahattin Demirtas i Tyrkiet er fængslet, og anklages for at opildne til væbnet kamp.

Processen har dog været meget politisk, og retssagen har været præget af, at man har ønsket at lukke munden på oppositionen.

Generelt har menneskerettighederne været under tryk igennem et stykke tid i Tyrkiet, og særligt efter det mislykkede militærkup i 2015, hvor ledelsen af landet har forsøgt at fjerne enhver opposition med den årsag, at der var planer om at vælte regeringen og bryde forfatningen.

4 danske folketingsmedlemmer: Halime Oguz (SF), Christian Juhl (Ø), Lars Aslan Rasmussen (A) og Kim Valentin (V) er derfor taget til Tyrkiet for at overvære retssagen og for at forsøge at skabe international opmærksomhed og for at retssagen skal gå retfærdigt til.

“Første dag blev vi nægtet adgang, men med advokaters hjælp er vi nu med i retssalen. Vi ønsker at støtte den ikke-væbnede kamp for at Tyrkiets demokrati kan udvikle sig med større respekt for menneskerettighederne”, siger de samstemmende.

Gruppen af danske parlamentarikere er i Tyrkiet til fredag og deltager udover i retsmøder i forskellige andre møder med politikere og interessenter.

Forberedelse

Rejsen til Ankara blev planlagt med kort varsel med positiv medvirken fra Det Udenrigspolitiske Nævn, Udenrigsudvalget, Europaudvalget og Folketingets delegation til Interparlamentarisk Union (IPU). Den viste styrken i den aftale, der er lavet mellem udvalgene om at samarbejde om den slags repræsentationer og møder af fælles interesse.

Forberedelserne blev udført af udvalgssekretariatene. Det er gruppens opfattelse, at international tilstedeværelse i den slags retssager er vigtig af hensyn til både retssikkerhed og overholdelse af menneskerettigheder.

Udvalgets videre arbejde

De deltagende folketingsmedlemmer anbefaler, at udvalgene sammen med relevante ministre drøfter, hvad Danmark kan gøre for at påvirke Tyrkiet til at overholde den Europæiske Menneskerettighedsdomstols afgørelse og tage maksimal hensyn til retssikkerheden, politikeres immunitet, gennemføre fair og retfærdige retssager og overholde menneskerettighederne.

Det anbefales på baggrund af rejsen, at udvalgene fortsætter ordningen med fælles deltagelse i lignende sager.

Den 19. januar 2020 på vegne af,

Kim Valentin (V)
Lars Aslan Rasmussen (S)
Halime Oguz (SF)
Christian Juhl (EL)